Bat. Gen.
VI
477

44

REGLEMENT

VOOR DEN

OPTISCHEN SEINDIENST

(R. O. S.)

TOPOGRAPHISCHE INRICHTING
BATAVIA 1919.

79 hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL

VI 477

REGLEMENT

VOOR DEN

OPTISCHEN SEINDIENST

(R. O. S.)

TOPOGRAPHISCHE INRICHTING
BATAVIÁ 1919.

BAT. GENOOTSCHAP VAN K.EN W.

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 1-7-2010
Nomor Induk : 1457 /PN-Mus
RB - ID : 0000-35941060
FM - ID : 040911100 6
Lokasi : Museum Pusat

Van dit Reglement zal aan elken Europeeschen gegradueerde en aan elken Europeeschen seiner 1ste klasse één exemplaar gratis worden verstrekt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL

INHOUD.

Algemeene beginselen 1

A. HET SEINEN OP GROOTE AFSTANDEN.

HOOFDSTUK I. Materieel 4
„ II. Personeel 11
„ III. Samenstelling en uitrusting der seinploegen 15
„ IV. Het tot stand brengen van een seinverbinding. 20
„ V. Het seinen. 22
„ VI. Dienst op de stations. 32
„ VII. Het seinverkeer . . . 33

B. HET SEINEN OP KORTE AFSTANDEN.

Het gebruik van teekens 43
Het gebruik van andere hulpmiddelen dan teekens. 51

C. SEINEN TEN BEHOEVE VAN DE SAMENWERKING TUSSCHEN INFANTERIE EN ARTILLERIE.

BIJLAGE 1. Morse-teekens 56
„ 2. Telegramformulier 58

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BIJLAGE 3*a*. — *b*. Lijst van voor alle Wapens verplichte afkortingen . 60 — 69

„ 4. Lijst van voor de Bereden Artillerie ten behoeve van de vuurleiding en de waarneming verplichte afkortingen . . . 78

PERPUSTAKAAN NASIONAL

REGLEMENT VOOR DEN OPTISCHEN SEINDIENST.

ALGEMEENE BEGINSELEN.

§ 1. Kenmerken van het optisch seinverkeer.

Optische seinverbindingen hebben tegenover telegrafische en telefonische het voordeel, dat ze geen draadleiding behoeven, onafhankelijk zijn van de begaanbaarheid van het tusschenterrein en weinig zijn blootgesteld aan onderbreking door den vijand. Daar tegenover staan als nadeelen, groote afhankelijkheid van den toestand der atmosfeer, geringe snelheid van seinen, de bezwaren verbonden aan het vinden van goede opstellingsplaatsen voor de stations, en de in vele gevallen vrij groote kans, dat de gewisselde telegrammen ook ter kennis van den vijand komen.

§ 2. Toepassing.

Het meest zal de optische seindienst toepassing kunnen vinden:

a. ter verbinding van troepen, die van elkander gescheiden zijn door onbegaanbaar terrein of door den vijand (bergoorlog, vestingoorlog en bij de operatiën met de Marine);

PERPUSTAKAAN NASIONAL

b. bij den verkenningsdienst om korte berichten over te brengen;

c. tijdens den marsch om verbinding te houden tusschen veschillende colonnes. In dit geval zal slechts dan verbinding zijn te krijgen, wanneer reeds in de marschbevelen daarop is gerekend;

d. tijdens het gevecht tot verbinding van de hoogere commando's met de afdeelingen in voorste linie, omtrekkende colonnes en ver verwijderde waarnemingsposten, zoomede tot verbinding van de afdeelingen in voorste linie met de reserves, dan wel met de te harer ondersteuning opgestelde artillerie, van verschillende artillerieopstellingen onderling zoowel als met den Artillerie-commandant en de doelverkenners, enz.

e. tijdens den toestand van rust, tot verbinding van de hoogere commando's onderling, alsmede van de vooruitgeschoven veiligheidsafdeelingen onderling en met de hoofdmacht, zoolang de veldtelegraaf- (telefoon-) verbindingen nog niet tot stand zijn gebracht;

f. ter tijdelijke vervanging van onbruikbare telegraaf- en telefoonleidingen.

§ 3. In vredestijd wordt de optische seindienst bij alle daarvoor in aanmerking komende troepen- of kaderoefeningen zooveel mogelijk toegepast,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zoo noodig ook naast andere verbindingsmiddelen.

In oorlogstijd blijft de toepassing beperkt tot die gevallen, waarin andere zekerder en sneller werkende verbindingsmiddelen niet kunnen worden toegepast.

§ 4. De snelheid van middelmatige seiners bedraagt bij gebruik van vlaggen en van Morseschrift ongeveer 2 à 3 woorden in de minuut.

Tenzij het terrein zeer zwaar of onbegaanbaar is (ravijnen, rivieren) verdient het dus geen aanbeveling beneden den afstand van 1000 M. andere dan zeer korte berichten te seinen.

§ 5. De te seinen berichten en bevelen worden telegrammen genoemd.

Door weglating van al wat overbodig is en gebruikmaking van de in de bijlage 3 c. q. 4 vermelde afkortingen moeten zij door de stellers zooveel mogelijk worden bekort. De seiners mogen geen afkortingen toepassen, welke niet door de stellers zijn aangegeven.

Van de bepalingen betreffende de uitoefening van den technischen seindienst vervat in de Hoofdstukken V en VII is geenerlei afwijking geoorloofd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

A. HET SEINEN OP GROOTE AFSTANDEN.

HOOFDSTUK I.

Materieel.

§ 6. Het materieel wordt verdeeld in seinmiddelen, waarnemingsmiddelen en toebehooren.

De seinmiddelen zijn:

Vlaggen aan stokken, seinspiegels [1]) en seinlampen.

Als waarnemingsmiddelen worden kijkers gebruikt.

Tot het toebehooren zijn te rekenen Morsetafels, telegramformulieren, horloges, horlogearmbanden, kompassen en opvouwbare kaarslantaarns (in foudraal) met kaarsen.

§ 7. Seinvlaggen.

Over dag worden gebezigd witte vlaggen (1 M' zijde), met blauwe of zwarte vertikale middenbaan (fig. 1), dan wel zwarte of donkerblauwe vlaggen (1 M' zijde), bevestigd aan stokken van ± 2,1 M lengte, waarvan men zich in den regel ter plaatse zal voorzien. Al naarmate de achtergrond donker of licht is, worden de witte vlaggen met donkere

[1]) Worden bij de Artillerie niet gebruikt.

Fig 1

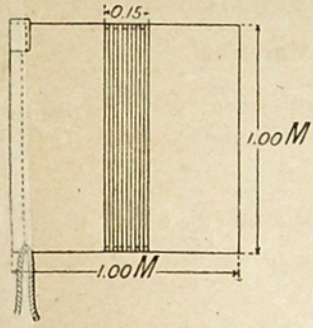

Fig 2b

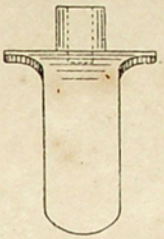

Fig 2a

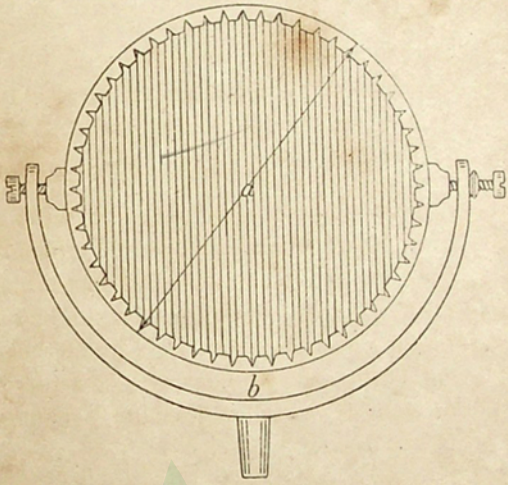

Fig. 2c

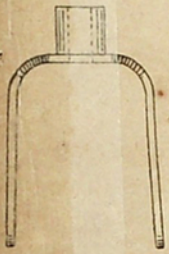

PERPUSTAKAAN NASIONAL

vertikale baan dan wel de geheel donkere vlaggen gebruikt.

Aan de bovenzijde van de vlag is een lederen kap aangebracht, waarin de stok kan worden gestoken, terwijl de onderzijde van de vlag met een daartoe aangebracht touw aan den stok wordt bevestigd.

Niet in gebruik zijnde, worden de vlaggen in een foudraal geborgen.

In den regel kan met vlaggen tot op 5 KM. worden geseind, indien met een kijker en tot op 2 KM., wanneer met het bloote oog wordt waargenomen.

Onder zeer gunstige omstandigheden kunnen vlaggen tot op 10 KM. worden gebruikt.

§ 8. Seinspiegels.

Voorts kunnen overdag, doch alleen bij helderen zonneschijn, seinspiegels worden gebezigd, welke worden geplaatst op de greep van geweer of karabijn.

De seinspiegel (fig. 2) bestaat uit:

1e) een spiegel *a* (middellijn 10 cM) (fig. 2a) om een horizontale as draaibaar bevestigd in een beugel *b*.;

2e) een voetstuk (fign. 2 *b* en *c*), dat over het achterste gedeelte van de greep van geweer of karabijn kan worden geschoven en waarin

PERPUSTAKAAN NASIONAL

de kegelvormige as van den beugel *b* (ad 1e) past.

Onder zeer gunstige omstandigheden kan met deze seinspiegel tot op 40 KM. en onder normale omstandigheden tot op 20 KM. worden geseind.

§ 9. Seinlampen.

's Nachts worden seinlampen (fig. 3a) gebezigd.

Deze seinlampen hebben den vorm van een gewone acetyleen-rijwiellantaarn echter voorzien van een seininrichting. Het waterreservoir met vulopening bij A bevindt zich in het bovendeel van de lamp; B stelt voor het calcium-carbid-reservoir, dat door den beugel C — van onder van een schroef voorzien — wordt vastgehouden; E stelt voor den seinsleutel, terwijl het kraantje F dient tot het regelen van den watertoevoer.

De lamp kan bij het seinen op een bajonet of op een rijwiel worden bevestigd en is daartoe aan de achterzijde van een passend montuur voorzien.

De sein-inrichting in de fign. 3 *b* en *c* afzonderlijk voorgesteld, is als volgt ingericht:

Buiten en op korten afstand van den vóórwand van de seinlamp is aangebracht een stalen plaat *a*, die van een opstaanden rand *b* met 3 schroeven is voorzien, ter bevestiging aan de omlijsting van het glas van de seinlamp.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Fig. 3b

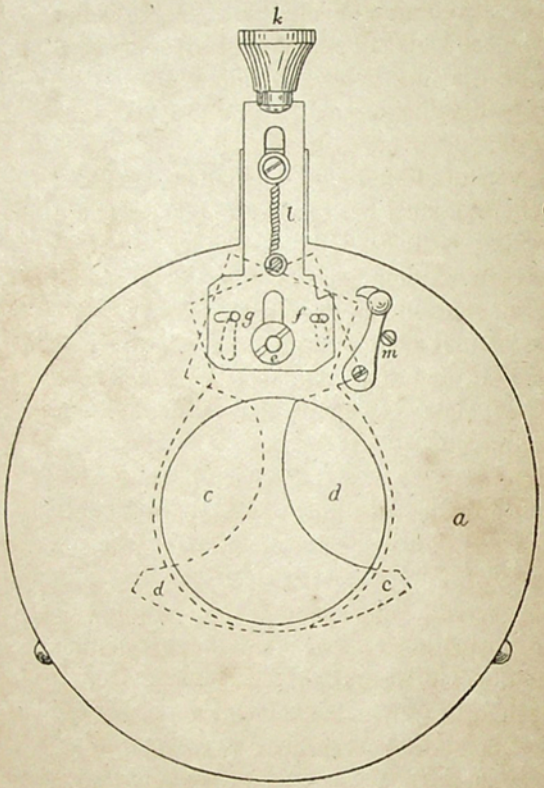

Fig. 3c

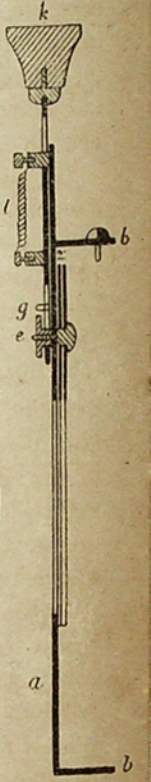

PERPUSTAKAAN NASIONAL

In het midden van deze plaat bevindt zich een cirkelvormige opening, welke afgesloten kan worden door twee sikkelvormige bladen *c* en *d*, welke in gesloten stand elkaar gedeeltelijk bedekken en te zamen de opening geheel afsluiten.

Beide zijn draaibaar om een boutje *e*, dat door een moer aan de plaat is bevestigd.

Op elk van de sikkelvormige bladen *c* en *d* is aangebracht een stift, onderscheidenlijk genoemd *f* en *g*, welke stiften aan de voorzijde buiten de plaat uitsteken en zich bij draaiing van de platen bewegen in gleuven, in de plaat *a* aangebracht. Omdat de op het blad *d* aangebrachte stift *g* ook door het blad *c* heensteekt, is ook in laatstgenoemd blad eene gleuf tot doorlating van die stift aangebracht.

Aan de voorzijde van de plaat bevindt zich eene, in vertikale richting beweegbare schuif, welke aan de bovenzijde is voorzien van een ebonieten knop *k*.

In deze schuif, welke aan de onderzijde verbreed is, bevinden zich twee horizontale gleufjes tot doorlating van de stiften *f* en *g*.

Door een druk op den knop *k* worden de stiften *g* en *f* omlaag gedrukt, waardoor de sikkelvormige bladen om de as *e* draaien en de cirkelvormige opening in de plaat niet meer afsluiten.

Houdt de druk op den knop op, dan brengt

PERPUSTAKAAN NASIONAL

een spiraalveer I het samenstel weder in den vorigen stand terug en wordt de opening wederom afgesloten.

Door het langer of korter drukken op den knop *k* is men dus in staat het licht langer of korter te doen schijnen en zoodoende een teekenschrift te geven.

Op de plaat *a* is aan de voorzijde een werveltje *m* bevestigd om de bladen *c* en *d* in open stand vast te kunnen zetten.

Deze seinlampen kunnen, in normale omstandigheden, bij waarneming met het bloote oog tot 4 à 5 KM., bij waarneming met een kijker tot 7 KM., onder zeer gunstige omstandigheden tot op 10 KM. worden gebruikt.

§ 10. Waarnemingsmiddelen.

Tot het aflezen van de seinen op groote afstanden zijn goede kijkers onmisbaar.

§ 11. Morse-tafels.

Het morse-tafetje bevat aan de voorzijde een figuur, bestaande uit getrokken en gestippelde lijnen, met behulp waarvan een in Morse-teekens gesteld telegram gemakkelijk is te ontcijferen; op de rugzijde is aangegeven het Morse-alfabet, de cijfers en de verschillende dienstteekens overeenkomstig de bijlage 1.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

§ 12. Telegramformulieren (bijlage 2).

Deze dienen om de te verzenden en de ontvangen telegrammen op te schrijven.

§ 13. Opvouwbare kaarslantaarns zijn noodig om, wanneer bij nacht wordt geseind, de telegrammen te kunnen lezen of opschrijven.

HOOFDSTUK II.

Personeel.

§ 14. De Commandanten der Infanterie-korpsen en detachementen, eskadrons, batterijen, compagnieën vesting-artillerie en genietroepen zijn verantwoordelijk voor de vaardigheid in het seinen van het onder hunne bevelen gestelde personeel volgens de in § 15 opgenomen regelen.

Zij wijden hun bijzondere zorg aan de oefening van de seinploegen, van de reserven voor deze en van de seiners 1ste klasse.

Zij regelen aan de hand van dit voorschrift het onderricht in het seinen, waartoe zij als regel een luitenant, onderluitenant of onderofficier-instructeur aanwijzen, die het in opleiding zijnde personeel op bepaalde dagen ter beschikking krijgt.

Zij doen hen, die voor het afleggen van de proef voor seiner 1ste klasse in aanmerking komen, gedurende de twee aan de proef voorafgaande

maanden (in den regel Februari en Maart) op bepaalde dagen der week gezamenlijk oefenen.

§ 15. De luitenants, onderluitenants en onderofficieren-instructeur moeten goed geoefend zijn in het opnemen en afzenden van berichten, ook op groote afstanden; het oordeelkundig gebruik van de seinploegen; het kiezen van geschikte opstellingsplaatsen voor de stations, zoowel op de kaart als in het terrein; en in het vlug verbinding zoeken met andere stations.

Het hierboven niet genoemde Eur. kader moet als seinploegcommandant kunnen optreden (§ 17, 22 en Hoofdstuk VI), terwijl *al* het kader bedreven moet zijn in het seinen op korte afstanden (B).

Bij de Infanterie, de Cavalerie en de veldgenietroepen wordt van de ongegradueerden alleen het voor de seinploegen aangewezen personeel met 100 % reserve geoefend.

Bij de Afdeeling ordonnans-wielrijders en het Peloton ordonnansen moeten al het kader en alle manschappen bedreven zijn in het seinen.

Bij de Bereden-Artillerie worden alle Eur. c. q. Amb. manschappen, die daartoe door den Batterij-Commandant geschikt worden geacht, tot seiner opgeleid; trompetters, kanonniers, verkenners en telefonisten moeten bedreven zijn in het seinen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zoo spoedig mogelijk moet bij de seinopleiding worden overgegaan tot de beoefening van de seinen voor de vuurleiding.

Bij de Vesting-Artillerie moeten het Eur. en Inl. kader, peilers, hulppeilers, waarnemers en telefonisten kunnen seinen.

Al de voor de seinploegen aangewezen manschappen moeten bedreven zijn in het seinen met de seinmiddelen, welke bij het troepenonderdeel, waartoe zij behooren, in gebruik zijn.

§ 16. Sergeanten (wachtmeesters) korporaals en manschappen, die naar het oordeel van den compagnies- (eskadrons-, batterij-, detachements-) commandant uitmunten door aanleg en ijver, kunnen worden voorgedragen voor het afleggen van de proef voor seiner 1ste klasse, welke als regel in de maand April wordt gehouden.

De proef bestaat in het seinen met vlaggen op 3000 M. afstand, waarbij een in letters, cijfers enz. afgeroepen telegram, bestaande uit in totaal 60 teekens [1]), in hoogstens 5 minuten zonder fouten moet worden geseind, en voorts in denzelfden tijd een geseind telegram van 60 teekens moet worden opgenomen en in letters, cijfers enz. afgeroepen. Dezelfde proef wordt ook met de

[1]) Letters, Cijfers, lees- en dienstteekens en dubbele slagen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

seinspiegels en bij duisternis met de seinlampen [1]) afgelegd, met dien verstande, dat de tijd hoogstens acht minuten mag bedragen en dat bij seinspiegels de afstand bij het houden van den proef op ongeveer 10 KM. moet worden genomen.

Zij, die aan deze proef voor de eerste maal hebben voldaan, worden aangesteld tot seiner 1ste klasse, onder toekenning van een premie van *f* 5.—

Deze premie kan slechts éénmaal worden genoten. De seiners 1ste klasse zullen elk jaar moeten voldoen aan een herhalingsproef, gelijk aan de bovenomschrevene.

Bij gunstig resultaat ontvangen zij een premie van *f* 2,50.

Is de man in de 2de klasse van militaire discipline, dan wordt de premie eerst na ontslag uit die klasse uitbetaald.

Van de bevordering tot en de terugstelling van seiner 1ste klasse wordt in het stamboek aanteekening gehouden met de woorden: „seiner 1ste klasse eerste (tweede, derde enz.) maal in 19. . .", „teruggesteld van seiner 1ste klasse den . . . . . 19. . [2])".

---

[1]) Behalve voor de cavalerie.

[2]) Voor militairen, die reeds seiner 1e klasse zijn volgens de vorige „Handleiding" en aan de proef volgens dit reglement voldoen, behoort de mutatie „seiner 1e klasse eerste maal in 19. ." te worden bijgeschreven; hebben zij niet voldaan, dan luidt de mutatie „teruggesteld van seiner 1e klasse den . . . . . 19. . ".

PERPUSTAKAAN NASIONAL

HOOFDSTUK III.

Samenstelling en uitrusting der seinploegen.

§ 17. Om over groote afstanden te kunnen seinen zijn seinploegen noodig en wel:

a. uitgerust met seinvlaggen en seinlampen

b. uitgerust met seinvlaggen en seinpiegels

De onder *b* genoemde seinploegen zijn in het algemeen bestemd voor het seinen op afstanden, waarop in verband met de omstandigheden niet meer van vlaggen kan worden gebruik gemaakt.

Een seinploeg bestaat in den regel uit een seinploeg-commandant, tevens opschrijver (in den regel een Europeesch gegradueerde) en twee seiners, die elkaar van tijd tot tijd als waarnemer en seingever aflossen.

Zijn slechts 2 man beschikbaar, dan treedt de eene op als seinploeg-commandant-opschrijver en de andere tegelijk als waarnemer en seingever.

De seinploegen (§ 18) worden reeds in vredestijd aangewezen, waarbij op 100 % reserve wordt gerekend. Voor indeeling komen in de eerste plaats in aanmerking seiners 1ste klasse en voorts die kaderleden en manschappen, die den meesten aanleg voor het seinen hebben.

Wanneer de omstandigheden het vorderen, worden aan de seinploeg de noodige ordonnansen toegevoegd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 18. Een seinploeg, bedoeld sub *a* van § 17, is als volgt uitgerust:

1 exemplaar van dit reglement;
4 boekjes, elk bevattende 25 telegramformieren en een potlood;
1 stuk gomelastiek;
1 horloge met armband;
1 kijker;
de noodige kaartbladen;
1 kompas;
1 witte vlag met blauwe of zwarte vertikale binnenbaan } in een foudraal;
1 zwarte of donkerblauwe vlag }
1 seinlamp [1]) met toebehooren en 2 K.G. calciumcarbid (in blik);
2 kaarslantaarns met 30 kaarsen (in blik);
1 pak Zweedsche lucifers.

De kijkers [2]), kompassen [2]), seinvlaggen met foudraal en seinlampen met toebehooren worden reeds in vredestijd uit de magazijnen van Oorlog, de kaarslantaarns uit de garnizoens-kleedingmagazijnen door de korpsen in bruikleen ontvangen.

De telegramboekjes worden verstrekt door de VII^de^ Afdeeling B van het Departement van Oorlog en komen voor onder nummer 82 in het „Overzicht

---

[1]) Niet voor de cavalerie.
[2]) Zie ook Alg. Order 1912 No. 47.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

van gedrukte stukken ten behoeve der korpsen, Staven, Diensten enz. van het Leger".

Potlood, gomelastiek en Zweedsche lucifers moeten worden aangeschaft uit de gelden voor schrijfbehoeften van de Compagnieën, batterijen en eskadrons.

De horloges worden bij mobilisatie aangekocht door de Beheerders der Magazijnen van Oorlog en gelijktijdig met de armbanden in bruikleen verstrekt.

Calcium-carbid en kaarsen worden naar behoefte en op aanvraag van den comp. (esk., batt.) commandant verstrekt onderscheidenlijk uit de magazijnen van Oorlog en uit de garnizoenskleedingmagazijnen.

Het aantal seinploegen, waaraan bovenbedoeld materieel in bruikleen wordt verstrekt, bedraagt:

Infanterie.

per veld- en garnizoensbataljon	6
per garnizoenscompagnie.	2
per sectie strijders-wielrijders	1
per mitrailleurcompagnie	2
per korps marechaussee in Atjeh en O". . .	10
per afdeeling marechaussee op Java. . . .	2
voor het legioen van MANGKOE NEGORO . .	6
voor alle korpsen Barisan van Madoera tezamen	12

voorts wordt materieel voor oefening in bruikleen

verstrekt [1]) per depôtbataljon, per afdeeling ordonnans-wielrijders, per kaderschool en voor de militaire school tot eene hoeveelheid voldoende onderscheidenlijk voor 6, 4, 6 en 6 seinploegen.

Cavalerie.

per peloton der veld-eskadrons 1
per peloton ordonnansen. 2

Artillerie.

per veld- of bergbatterij 3
per mobiele batterij der vesting-artillerie . . 3
per compagnie vesting-artillerie 6
per detachement. 2

Genietroepen.

per veldcompagnie 8
voor de depôtcompagnie. 8
voorts worden aan het korps genietroepen in bruikleen verstrekt het volgend aantal seinlampen met toebehooren
voor de telegraafafdeeling . . . . . 38 st.
voor den parkvoorraad . . . . . 19 „

§ 19. Een seinploeg, bedoeld sub *b* van § 17, is als volgt uitgerust:
1 exemplaar van dit reglement

[1]) dit materieel zoo noodig bij mob. in te leveren.

4 boekjes, elk bevattende 25 telegramformulieren en een potlood;
1 stuk gomelastiek;
1 horloge met armband;
1 kijker;
de noodige kaartbladen;
1 kompas;
2 seinspiegels met voetstuk;
vlaggen als bedoeld bij § 18;

De seinspiegels worden uit de magazijnen van Oorlog in bruikleen ontvangen.

Voor het overige materieel geldt het gestelde in het 2de lid van § 18.

Het aantal seinploegen, voorzien van seinvlaggen en-spiegels, bedraagt:

Infanterie.

per veld- en garnizoensbataljon	2
per garnizoenscompagnie.	1
per sectie strijders-wielrijders	1
per mitrailleurcompagnie.	1
per afdeeling marechaussee op Java. . . .	2

Voorts wordt materieel voor oefening in bruikleen verstrekt [1]) aan de depôtbataljons, de kaderscholen, de militaire school en het korps marechaussee in Atjèh en On. tot hoeveelheden voldoende onderscheidenlijk voor 2, 4, 2 en 10 seinploegen.

[1]) dit materieel zoo noodig bij mob. in te leveren.

Cavalerie.

per peloton der veldeskadrons 1

Genietroepen.

per veldcompagnie 8
voor de depôtcompagnie 8

Voorts worden aan het korps genietroepen ten behoeve van den parkvoorraad 10 seinspiegels met voetstuk in bruikleen verstrekt.

§ 20. Bij alle daarvoor in aanmerking komende oefeningen rukken de seinploegen voorzien van de seinuitrusting uit.

HOOFDSTUK IV.

Het tot stand brengen van een seinverbinding.

§ 21. Aantal stations.

Het aantal op te richten stations is afhankelijk van den te overbruggen afstand en de gebezigde seinmiddelen, den toestand der atmosfeer en de overzichtelijkheid van het tusschenliggende terrein.

Kunnen de twee in verbinding te brengen plaatsen niet rechtstreeks met elkaar verbinding krijgen, dan moeten tusschen de beide eindstations „tusschen stations" worden ingericht en ontstaat een keten van stations.

Op de eindstations kan in den regel met één

PERPUSTAKAAN NASIONAL

seinploeg worden volstaan, op de tusschenstations zijn twee ploegen noodig.

§ 22. Keuze van de stations.

De stations moeten zooveel mogelijk:

1. een vrij en ruim uitzicht opleveren in de seinrichting(en),
2. onzichtbaar zijn in elke andere richting,
3. een goeden achtergrond hebben,
4. zoo dicht mogelijk zijn opgesteld bij dengeen, ten wiens behoeve de gemeenschap in het leven wordt geroepen.

Ad 1. Ter bepaling van de meest gewenschte plaats zal vaak eene zorgvuldige raadpleging van de kaart worden vereischt.

Soms zal alleen seingemeenschap kunnen worden verkregen, dan wel het verkrijgen ervan belangrijk worden vereenvoudigd, door het bouwen van stellingen op den grond of in boomen.

Ad 2. Onzichtbaarheid voor een ieder, behalve voor de stations, waarmee moet worden geseind, is gewenscht, zoowel in het belang van de veiligheid van het station als met het oog op het groote belang, verbonden aan de geheimhouding der gewisselde telegrammen.

Ad 3. De achtergrond is donkerder, naarmate hij dichterbij ligt; de helderheid der atmosfeer oefent hierop grooten invloed uit. Een gelijk-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

matig gekleurde achtergrond zal het best voldoen. Voor een juiste beoordeeling van dezen eisch is veel oefening noodig.

Ad 4. Een opstelling dicht bij dengeen, ten wiens behoeve de gemeenschap in het leven wordt geroepen, spaart ordonnansen en paarden.

§ 23. Moet tusschen bewegende troepen worden geseind, dan is het gewenscht, dat de seinploegen zich snel kunnen verplaatsen (te paard, per rijwiel of voertuig) (Zie § 2c).

§ 24. Degene, die den last geeft tot oprichting van eenig station, zal zoo noodig tevens zorgdragen voor de beveiliging daarvan en voor de toevoeging van ordonnansen.

HOOFDSTUK V.

Het seinen.

§ 25. Het seinen geschiedt met Morseteekens. Deze bestaan uit punten en streepen (zie de tafel bijlage 1).

Seinen met vlaggen.

§ 26. Het seingeven kan bij elke lichaamshouding geschieden.

In de houding „gereed tot seinen" wordt de vlag gehouden tegenover den linkerschouder onder

een helling van 30° met de verticaal. De linkerhand omvat het ondereinde van den stok ter hoogte van den gordelriem, de rechter omvat den stok even onder den schouder.

Staat de man, dan plaatst hij de voeten 3 dM. uit elkaar (figuur 4).

Bij het knielen of zitten wordt de vlag op gelijke wijze behandeld.

Moet liggend worden geseind, dan is het soms gemakkelijk, dat de seiner zich op den rug legt.

§ 27. Punten worden weergegeven door korte, streepen door lange slagen, terwijl een dubbele slag dient om het einde van een woord [1]) aan te duiden.

§ 28. Om een korten slag te maken, wordt de vlag snel tegenover den rechterschouder gebracht en weer terug in de gereedstelling; de linkerhand blijft daarbij op hare plaats (figuur 5).

§ 29. Tot het maken van den langen slag wordt de vlag snel langs den rechterschouder gedraaid tot de punt van den stok bijna den grond

[1]) Waar in dit reglement sprake is van „Woord" wordt daaronder ook verstaan een afkorting (Bijlage 3*a* en *b* en 4), getal, dienst- of leesteeken; een samengestelde breuk bv. 18 2/3 wordt in twee woorden overgeseind, namelijk 18 en 2/3.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Fig. 4.

Fig. 5.

Fig. 6.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

raakt en na een korte, scherp gemarkeerde pauze weer teruggebracht in de gereedstelling (fig. 6).

§ 30. Om den dubbelen slag uit te voeren, wordt de vlag snel naar links gezwaaid, tot de punt van den stok bijna den grond raakt en na een korte scherp gemarkeerde pauze terug- en zonder op te houden doorgezwaaid, tot de punt van den stok aan de andere zijde bijna den grond raakt, waarna zij in de gereedstelling wordt teruggebracht.

§ 31. Bij de in de voorafgaande paragrafen beschreven bewegingen moet worden gezorgd dat de vlag goed uitwaait, hetgeen kan worden verkregen door met de punt van den stok een liggende acht (∞) te beschrijven.

De seingever kan ook den stok van onderen met de rechterhand vasthouden en met de linkerhand naar de linkerzijde de korte en lange slagen doen. Daardoor is de seingever in staat om met de vlag tegen den wind in te slaan, wanneer deze dwars op de richting van seinen staat; de vlag waait dan van zelf goed uit.

Beide wijzen van seinen moeten worden beoefend.

De seingever van het ontvangende station zal, zoolang dit niet zelf behoeft te seinen, de vlag strijken, teneinde de kans op ontdekking door den

PERPUSTAKAAN NASIONAL

vijand te verminderen. Daartoe wordt het bovenëinde van den stok omlaag gehouden.

Als regel maakt de seingever front naar de richting, waarin hij seint. Tot het goed uitwaaien van de vlag, wanneer de wind dwars op de seinrichting staat, kan de seingever echter ook met den rug naar het ontvangende station gaan staan. Dit laatste mag evenwel alleen geschieden, wanneer de ploeg uit 3 man bestaat.

§ 32. Voor het gemakkelijk aflezen is het noodig, dat de bewegingen met de vlag scherp worden begrensd, een regelmatige tijdmaat wordt bewaard en de pauzen duidelijk worden gemarkeerd.

§ 33. De snelheid van seinen moet worden geregeld naar de mate van zichtbaarheid. Met vlaggen moet een tijdmaat van minstens 100 korte slagen in de minuut worden bereikt.

§ 34. Bij het seinen volgen de punten en streepen van een letter, cijfer, lees- of dienstteeken elkander onmiddellijk op; tusschen de letters of cijfers onderling drie tellen rust.

Na het einde van ieder woord wordt drie tellen gewacht, daarna een dubbele slag gegeven, drie tellen gewacht en daarna weer voortgegaan met het volgend woord.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Seinen met lampen (vgl. § 9).

§ 35. Om een punt te seinen laat men het licht 1 tel schijnen naar het andere station, bij een streep 4 tellen.

Tusschen de streepen en punten van een teeken wordt 1 tel gerust.

Na een teeken wordt 4 tellen gerust.

Na een woord wordt, na 4 tellen rust, een lichtschijn van 8 tellen gegeven.

Bij het seinen met lampen moet ongeveer in de tijdmaat van den gewonen pas geteld worden.

§ 36. Seinen met den spiegel op de karabijn (het geweer).

1e. Het zoeken van verbinding.

Nadat het vizier zoo hoog is gesteld, dat de vizierlijn nagenoeg loopt door het midden van den spiegel — hetgeen kan worden nagegaan door den seinspiegel op de greep van de karabijn (het geweer) te plaatsen, over den in nagenoeg horizontalen stand geplaatsten spiegel naar den korrel te zien en de keep in hetzelfde vlak met den spiegel en den korrel te brengen — wordt aan de karabijn (het geweer) een vaste opstelling gegeven door de tromp te leggen op de heften en de rugzijden der krullen van twee kruiselings in den grond geplaatste bajonetten. Na de richting

behoorlijk vastgelegd te hebben, wordt de kolf z. m. eveneens tusschen 2 bajonetten vastgezet.

Vervolgens wordt de spiegel tijdelijk van het voetstuk verwijderd en de karabijn (het geweer) gericht op het punt, waarmede men seingemeenschap wenscht te krijgen. Indien de hoogte van dit punt ten opzichte van de opstellingsplaats dit noodig maakt, kan òf de neus der kolf een weinig worden ingegraven, óf de oplegging aan de voorzijde op eene verhooging (een vlak stuk hout, platte steenen, graszoden of iets dergelijks) worden geplaatst, in dier voege, dat een vaste ligging verzekerd blijft.

Daarna wordt de spiegel wederom op het voetstuk geplaatst en de karabijn (het geweer), die (dat) door deze handeling eenigszins uit de richting kan zijn geraakt, nagericht.

Om na te richten kan men het hoofd zijdelings brengen tusschen spiegel en vizier zonder de karabijn (het geweer) aan te raken. Om nu den lichtbundel in de richting van het doel te brengen, wordt de spiegel zoodanig om zijn vertikale en horizontale as gedraaid, dat de opgevangen zonnestralen evenwijdig aan de vizierlijn worden teruggekaatst. Om zich hiervan te overtuigen, houdt men voor de loop een scherm, waarvoor het best een stuk wit bordpapier kan worden gebezigd; de schaduwbeelden van vizierkeep en

PERPUSTAKAAN NASIONAL

korrel moeten bij goede richting het beeld vormen, zooals men dat ziet bij gestreken korrel.

Indien het zonlicht zoo zwak is, dat zich geen duidelijk beeld van keep en korrel op het scherm vormt, dan is het seinen ondoenlijk en moet gewacht worden tot de zon weer helder schijnt.

Een waarnemer nabij het doel zal de in zijne richting teruggekaatste lichtstralen zien als een meer of minder helderen vuurbol. Nadat deze waarnemer zijn seinspiegel op gelijke wijze heeft opgesteld en gericht op het voor hem zichtbare licht, is de gezochte verbinding tot stand gebracht.

Om de verbinding te bestendigen dient er rekening mede te worden gehouden, dat de zon bij hare schijnbare beweging langs den hemel voortdurend van plaats verandert. Met geregelde tusschenpoozen zal men daarom den stand van den spiegel eenigszins moeten wijzigen om te zorgen, dat de hoogergenoemde schaduwbeelden blijven samenvallen en dus de lichtbundel in de gewenschte richting blijft geworpen.

Mocht de karabijn (het geweer) onder het seinen door een of andere oorzaak uit de richting geraken, (hetgeen onmiddellijk wordt gemerkt, doordat bij het ontvangend station de seinspiegel wordt opengezet) dan wordt nagericht als hiervoren

PERPUSTAKAAN NASIONAL

omschreven, tot bij het ontvangende station de spiegel weer wordt afgedekt, waarna met seinen wordt doorgegaan.

In geval men zich bevindt tusschen de zon en het doel, zal men bij lagen zonnestand van een tweeden spiegel gebruik moeten maken om de zonnestralen door dubbele terugkaatsing in de gewenschte richting te brengen. Deze hulpspiegel, eveneens op een karabijn (geweer) te plaatsen, dient schuins voorwaarts van den hoofdspiegel te worden opgesteld.

Bij het verbindingzoeken kunnen zich de volgende gevallen voordoen:

1e. het licht van den anderen post is goed zichtbaar:

a. bij voortduring.
De lichtbundel wordt dan op het licht van den anderen post gericht.

b. er werden alleen lichtflitsen waargenomen.
De commandant stelt de plaats, waar de flitsen werden gezien, in het terrein vast en richt den lichtbundel daarop.

2e. Het licht van den anderen post is niet zichtbaar.

De commandant laat met den lichtbundel strooien binnen de strook, waarin zich de andere post moet bevinden, d. w. z. de man, die den spiegel

PERPUSTAKAAN NASIONAL

bedient, draait dezen zoowel van links naar rechts (in de breedte strooien) als van onder naar boven (in de hoogte strooien) over een hoek van enkele graden.

Is het licht van den anderen post dan nog niet zichtbaar, dan kan de commandant, terwijl het strooien wordt voortgezet, twee manschappen naar links en rechts op eenige honderdtallen meters afstand zenden, die het voorterrein goed waarnemen. Zien deze personen het licht van den anderen post, dan stellen zij de richting ervan zoo goed mogelijk vast en waarschuwen hun commandant, die verder handelt als hiervoor aangegeven.

2e. Seinen met spiegels.

Door het teruggekaatste licht met behulp van een blad stijf wit karton (bij de Cavalerie in de kaartentasch mede te voeren) te onderscheppen en daarna weer door te laten, worden de teekens samengesteld volgens de in de § 35 aangegeven beginselen.

Ongeveer om de 8 letters (bij lagen zonnestand nog veelvuldiger) zal het seinen een oogenblik onderbroken moeten worden, ten einde den spiegelstand in overeenstemming te brengen met de gewijzigde plaats van de zon aan den hemel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

HOOFDSTUK VI.

Dienst op de stations.

§ 37. Als stationscommandant treedt op de seinploegcommandant (c. q. de oudste seinploegcommandant). Op belangrijke stations kunnen onderofficieren of zelfs officieren met het commando worden belast.

De stationscommandant is verantwoordelijk voor den goeden gang van den dienst. Indien het station door meer dan één ploeg is bezet, wijst hij aan elk hunner de opstelling en het tegenstation aan.

§ 38. De stationscommandant moet zich nauwkeurig oriënteeren en — c. q. zoodra de speciale opdracht, waarmede het station is opgericht zulks toelaat — verbinding zoeken met alle zichtbare stations. Van deze vraagt hij de ligging en voor wie ze dienen en geeft daarvan kennis aan dengeen, die hem uitzond.

De stations voor de vuurleiding der Artillerie zijn slechts beschikbaar voor de Artillerie.

§ 39. Is een langdurige bezitting te voorzien, dan neemt de stationscommandant de noodige maatregelen voor de veiligheid, aflossing, beschutting en verpleging van het personeel van het station.

§ 40. De order, die het tot stand brengen van

PERPUSTAKAAN NASIONAL

eene seinverbinding gelast, dient o. m. in te houden:

1e. ongeveer de opstellingsplaatsen,

2e. de strook (grenzen), waarbinnen de seinploegcommandanten zich tot het zoeken van een geschikte opstellingsplaats mogen bewegen,

3e. een herkenningsletter voor de posten, ten einde bij oefeningen vergissingen met andere posten, die zich in hetzelfde terrein bevinden, te voorkomen, alsmede ten einde in oorlogstijd er tegen te kunnen waken, dat de vijand de eigen berichten opvangt,

4e. c. q. het uur, waarop het zoeken van de verbinding moet beginnen,

5e. c. q. het uur, waarop het zoeken van de verbinding moet worden gestaakt, wanneer deze nog niet is tot stand gekomen, c. q. op welke nieuwe punten en op welk uur opnieuw moet worden begonnen verbinding te zoeken,

6e. c. q. hoe de verbinding tusschen de posten en de commandanten, die door hen bediend worden, dient te geschieden (Wielrijders, telefoon, enz.).

HOOFDSTUK VII.

Het seinverkeer.

§ 41. Alle schriftelijk ter verzending gegeven

telegrammen moeten volgens het model (bijlage 2) zijn opgemaakt.

N. B. Deze bepaling is niet toepasselijk op den seindienst voor de vuurleiding der artillerie.

Zij moeten zoo kort mogelijk zijn, zonder dat echter de duidelijkheid daaronder mag lijden. Het gebruik van afkortingen verdient aanbeveling, vooral bij het seinen op groote afstanden; worden afkortingen gebezigd, dan moet dit geschieden overeenkomstig de bijlagen 3*a* en *b* of 4.

Van de leesteekens worden alleen gebruikt de punt en het vraagteeken en dan nog alleen, indien dit noodig is ter voorkoming van onduidelijkheid.

§ 42. Voor het seinen van een telegram roept de seingever het tegenstation op door het geven van het „oproepingsteeken". Heeft het station verbinding met meerdere stations, dan moet dit teeken worden gevolgd door den naam van het bedoeld station, welke afgekort wordt tot de beginletter, of als dit tot verwarring zou kunnen leiden, de begin- en eindletter.

Het oproepingsteeken (c. q. met verkorte naam) wordt zoolang herhaald tot door het tegenstation het „begrepenteeken" wordt teruggegeven.

§ 43. Het telegram wordt daarna als volgt geseind:

PERPUSTAKAAN NASIONAL

1. nummer.
2. afgekorte naam van het station van afzending.
3. afgekorte naam van het station van bestemming.
4. uur en minuut van aanbieding.
5. voormiddag (v) of namiddag (n).
6. scheidteeken.
7. adres.
8. scheidteeken.
9. inhoud [1]).
10. scheidteeken.
11. onderteekening.
12. het getal aangevende de som van het aantal woorden, leesteekens, afzonderlijke letters en cijfers van den inhoud (9) [2]).
13. sluitteeken.

Zeer dikwijls zal een gedeelte van het telegram achterwege kunnen worden gelaten, wanneer zulks n.l. van te voren is afgesproken, b.v. het vermelde sub 1 tot en met 3, wanneer er slechts 2 stations zijn en het vermelde sub 1 tot met 8 alsmede 10 tot en met 12, wanneer seinverbinding met een beperkt doel is ingesteld (voor het verkeer tusschen bataljons- en compagniescommandanten of met patrouilles).

---

[1]) Hieronder behoort ook de plaats, dagteekening en tijd van opmaking ((1) en (2) van het telegramformulier).

[2]) Hieruit blijk onmiddellijk of het telegram goed is opgenomen. Alleen de inhoud van het telegram, zooals die ten slotte werkelijk moet luiden, wordt in aanmerking genomen, dus bijv. niet het niet begrepen woord, vergissing- of wachtteeken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Bij het seinen naar, van en tusschen vechtende troependeelen moet in beginsel alles worden weggelaten, wat niet beslist noodig is.

§ 44. Bij het seinen leest de opschrijver het telegram in Morse-teekens voor, daarbij na elke letter of cijfer roepende „letter" en na elk woord, getal, lees- of dienstteeken „woord". De seingever seint teeken voor teeken, houdt bij het afroepen van „letter" de vlag drie tellen in de gereedstelling (bij het seinen met een seinlamp 4 tellen rust); terwijl bij het afroepen van „woord" 5 tellen in de gereedstelling gewacht, daarna een dubbele slag gegeven en wederom 3 tellen in de gereedstelling wordt gewacht (bij het seinen met een seinlamp 4 tellen rust, daarna een lichtschijn van 8 tellen en weer 4 tellen rust). Vergelijk § 34 en 35 van Hoofdstuk V.

§ 45. In het ontvangende station begeeft ieder zich op zijn post, zoodra het „oproepingsteeken" wordt gezien.

De seingever seint het „begrepen teeken" c. q. met den afgekorten naam van het eigen station en strijkt daarna de vlag.

De waarnemer roept de waargenomen teekens een voor een af en zegt na iedere rust van 3 tellen bij het seinen met vlaggen en van 4 tellen bij

PERPUSTAKAAN NASIONAL

het seinen met seinlampen „letter" en na iedere dubbele slag (lichtschijn van 8 tellen) „woord".
De opschrijver schrijft de teekens een voor een in Morse-schrift op.

§ 46. Is een station niet in staat om het seinen te vervolgen, of met opnemen voort te gaan, dan seint dat het w a c h t t e e k e n, dat door het andere station herhaald wordt.
Is het seingevende station, dat zijn bericht onderbroken heeft, wederom gereed, dan geeft het 't o p r o e p i n g s t e e k e n, waarna het andere station het b e g r e p e n t e e k e n terugseint en de seingever doorgaat met het seinen van het telegram, waarbij hij zorgt draagt het woord, dat werd onderbroken, of wel het laatste woord, te herhalen.
Is het ontvangstation, dat het bericht heeft doen afbreken, wederom gereed, dan geeft het het b e g r e p e n t e e k e n; dit teeken wordt niet herhaald door den seingever, die overigens handelt als voren.

§ 47. Wordt bij het seinen door het seingevende station een fout gemaakt, dan wordt het **vergissingsteeken** gegeven, totdat het ontvangende station dit op dezelfde wijze beantwoordt; daarna wordt het woord, waarin de fout was gemaakt, herhaald.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 48. Wordt gedurende het seinen een teeken door den waarnemer van het ontvangende station niet begrepen, dan geeft deze het vergissingsteeken. Door het seingevende station wordt alsdan, na eerst het vergissingsteeken te hebben terug gegeven, het laatste woord, dan wel het woord, waaraan men bezig was, opnieuw geseind.

§ 49. Is het bericht afgeseind, dan wordt het met behulp van de Morse-tafel door den opschrijver in gewoon schrift overgebracht. Is alles door hem goed begrepen, dan antwoordt het ontvangende station met het begrepenteeken. [1])

§ 50. Is het bericht geheel of gedeeltelijk niet begrepen, dan wordt geseind:
vraagteeken t [2]) (wanneer het geheele bericht moet worden herhaald), vraagteeken na 4 (wanneer alles moet worden herhaald nà het vierde woord), vraagteeken 2, 5, 6 (wanneer het 2e, 5e, 6e woord moet worden herhaald).

---

[1]) Is het dus voldoende, dat de seingever, na het Morse-teeken te hebben hooren afroepen, dit kan seinen, dat de waarnemer de waargenomen teekens kan afroepen en de opschrijver deze kan opschrijven om er daarna het telegram uit af te leiden, zoo dienen alle seiners en vooral de Europeanen er naar te streven het zoo ver te brengen, dat zij — ook zonder gebruikmaking van de Morse-tafel — elke letter onmiddellijk kunnen seinen en omgekeerd dadelijk de beteekenis van een Morse-teeken weten.

[2]) „t" is een verkorting van „telegram".

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het seingevende station beantwoordt het bovenstaande met het begrepenteeken, gevolgd door het verlangde bericht of gedeelte er van; eerst wanneer het ontvangende station alles heeft begrepen, geeft het als bewijs daarvoor het begrepenteeken.

§ 51. Wanneer het ontvangende station een bericht wil seinen, terwijl het telegram van het andere station nog niet is afgeseind, dan geeft het het wachtteeken en wanneer dit door het andere station is herhaald, het oproepingsteeken enz.

§ 52. Om het contrasein te seinen, d. w. z. elk sein door het ontvangende station te doen herhalen, moet, nadat het oproepingsteeken is beantwoord, c. s. (als één woord te beschouwen) worden geseind, waarop het ontvangende station het begrepenteeken seint, gevolgd door c. s.; daarna begint het seinen. Het contrasein moet beperkt blijven tot het seinen van hoogst belangrijke berichten.

§ 53. Is het in verband met den achtergrond gewenscht, dat de seingever zich meer naar voren, achteren, links of rechts verplaatst, dan geeft de seinontvanger na het wachtteeken het

PERPUSTAKAAN NASIONAL

dienstteeken vv, va, vr of vl, (als één woord te seinen).

Is de verplaatsing voldoende, dan geeft de seinontvanger het begrepenteeken, dat zoolang herhaald wordt, totdat de seingever zich niet meer verplaatst.

§ 54. De opschrijver vult het telegramformulier in en zorgt voor een snelle bezorging.

N. B. Deze bepaling is niet toepasselijk op den seindienst voor de vuurleiding der artillerie.

§ 55. De overbrenger moet het door den ontvanger onderteekende reçu terugbrengen.

§ 56. In tusschenstations moet ieder er naar streven de telegrammen snel door te geven.

De telegrammen worden letter voor letter door den ontvangenden opschrijver aan den verzendenden opschrijver toegeroepen en dadelijk doorgeseind.

Wanneer een telegramgedeelte is opgenomen en begrepen, kan worden begonnen dit door te seinen (met zeer geoefende seiners kan zin voor zin dan wel woord voor woord — indien begrepen — worden doorgeseind).

§ 57. In het seinverkeer met den seinspiegel gelden nog de ondervolgende bepalingen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Nadat de seinploegcommandant op de plaats is aangekomen, alwaar hij seinverbinding wenscht te zoeken, oriënteert hij zich nauwkeurig en stelt de plaats van den anderen post in het terrein vast. Hierop richt hij de karabijn (het geweer) en daarna den lichtbundel, na gericht te zijn, laat hij den spiegel „open" staan.

Is een woord overgeseind, dan wordt na 4 tellen rust, alvorens het seinen te vervolgen, een lichtschijn van 8 tellen gegeven.

Daarna gaat de seiner met het volgende woord door.

Wenscht de seinontvanger het seinen te onderbreken, dan geeft hij een streep om de aandacht van den seingever te trekken en laat eerst het benoodigde dienstteeken (b.v. wachtteeken, vergissingsteeken) volgen.

Is de seinontvanger wederom gereed op te nemen, dan seint hij . . . — . . . — .
(uitnoodiging tot seinen).

Wordt het licht van den seingever slecht, dan zet de seinontvanger zijn spiegel open, totdat het licht bij den seingever beter wordt.

B. HET SEINEN OP KORTE AFSTANDEN.

§ 58. Voor het seinen op korte afstanden, zoowel op als buiten het gevechtsveld, wordt gebruik gemaakt van „teekens" dan wel van andere

hulpmiddelen; dit seinen geschiedt als regel door één der bij den bataljons — dan wel compagniescommandant ingedeelde ordonnansen.

Daarbij is in acht te nemen, dat waar de te geven bevelen op het gevechtsveld meestal van zeer eenvoudigen aard zijn en daarom veelal door aanwijzingen met de hand kunnen geschieden, de meest geeigende en het langst aan te wenden wijze van overbrengen van bevelen op het gevechtsveld zal zijn die door aanwijzing met de hand, al dan niet voorafgegaan door het fluitsignaal als oproepingsteeken.

Ten einde nauwkeuriger aan te kunnen geven, voor wie de berichten of bevelen zijn bestemd, kunnen de teekens, voorzoover tusschen Infanterieafdeelingen te wisselen, ook nog worden voorafgegaan door een benoemingsteeken, bestaande uit het zwaaien met gekleurde vlaggetjes, welke oranje, rood, groen of blauw zijn, naarmate het bericht of bevel bestemd is voor de 1e, 2e, 3e of 4e Compagnie of sectie.

De seiner bij den bataljonscommandant moet dus evenals die bij den compagniescommandant voorzien zijn van evenveel kleine seinvlaggen — en in dezelfde kleuren — als het aantal onderdeelen bedraagt, waarmede hij zal hebben te seinen.

Voor de benoemingsteekens der compagnieën worden vlaggen van 0,25 M. in het vierkant, voor

PERPUSTAKAAN NASIONAL

die der sectiën van 0,1 M. in het vierkant gebezigd.

De aanschaffing en het onderhoud van de benoodigde vlaggen geschiedt ten laste van de voor de veldoefeningen toegestane gelden.

Het gebruik van teekens.

§ 59. Waar tactische en andere eischen het gedoogen, behoort het seinen met teekens steeds te worden toegepast. Daartoe wordt gebruik gemaakt van de hieronder volgende teekens, welke echter nooit met Morse-teekens tezamen mogen worden toegepast.

Zij worden verdeeld in:

1. Algemeene teekens.
2. Infanterieteekens (gelden ook voor Cavalerie te voet).
3. Cavalerieteekens.
4. Mitrailleur- en Geweermitrailleurteekens.
5. Artillerieteekens.

De algemeene teekens moeten door ieder militair worden gekend; de infanterieteekens bovendien door alle infanteristen en cavaleristen, alsmede door het personeel der veldgenietroepen; de cavalerieteekens door alle cavaleristen; de artillerieteekens door alle militairen van de bereden artillerie en, voor zooveel noodig, van de mobiele batterijen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

van de vesting-artillerie; de mitrailleur- en geweermitrailleurteekens door al het bij de mitrailleurcompagnieën en geweermitrailleurafdeelingen ingedeeld personeel.

§ 60 Algemeene teekens.

De seingever vestigt de aandacht op zich door een zeer gerekten langen stoot op de tirailleurfluit (attentiesein)

De verschillende teekens zijn:

Teekens.	Uitvoering.
1. Voorwaarts.	Arm 1 × voorwaarts strekken.
2. Links.	Arm links strekken.
3. Rechts.	Arm rechts strekken.
4. Schuinsche strekking.	Het brengen van den gestrekten arm in de gewenschte marschrichting.
5. Looppas of draf, (galop of- voor voertuigen-sterke draf).	Den arm 2 (3) × snel achterelkaar voorwaarts strekken.
6. Halt houden (van draf in stap en van galop of sterken draf in drafgaan).	Arm met gesloten vuist omhoog strekken en nadat tot den verminderden gang is overgegaan (halt gehouden) den arm weer laten zakken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Teekens.	Uitvoering.
7. Verzamelen.	Beide armen zijwaarts strekken en daarna kruisen op de borst.
8. Knielen.	Bukken en den arm omlaag strekken.
9. Liggen.	Herhaaldelijk als 8.
10. Vuren.	Met de armen (of een wapen) de beweging van het geweer in den aanslag brengen maken.
11. Levendig vuren.	Het teeken 10 herhaaldelijk maken en snel achter elkaar.
12. Ophouden met vuren:	Met beide armen het teeken 6 te maken.
13. De vijand wordt gezien.	Zwaaien met de hand boven het hoofd, daarna met uitgestrekten arm wijzen, in welke richting de vijand wordt gezien.
14. Hulp wordt gevraagd.	Zwaaien met het hoofd deksel boven het hoofd.
15. Terugkeeren. (bevel tot)	Met den arm van voren, naar boven en naar achteren zwaaien.
16. Munitie aanvragen.	Met een of beide handen het hoofddeksel met naar boven gekeerde opening uitstrekken naar den persoon, tot wien de aanvraag wordt gericht.
17. Begrepen.	Het militair saluut met de hand.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 61. Infanterieteekens (gelden ook voor Cavalerie te voet en voor de veldgenietroepen).

Teekens.	Uitvoering.
1. Sprongsgewijze met groepen vooruit.	Het teeken voorwaarts geven met de rechterhand, terwijl de linker- tegen den rechter elleboog wordt gehouden.
2. Tirailleurlinie versterken.	De rechterarm achterwaarts strekken en daarna daarmede eene horizontale werpbeweging naar voren maken.
3. Aansluiten.	De armen schuinrechts en schuinlinks voorwaarts strekken, de handpalmen naar elkander toegekeerd, daarna de armen eenige malen vlug naar elkander toebrengen.
4. Meer uit elkander gaan of tusschenruimte nemen.	De armen voorwaarts strekken, handpalmen van elkaar afgekeerd; daarna de armen vlug eenige malen van elkaar afbrengen.
5. Met vieren (tweeën of eenen).	De hand met vier (twee of een) gestrekte(n) vinger(s) omhoog brengen.
6. Verspreiden op .... pas.	Het teeken 4, gevolgd door het opsteken van een aantal vingers overeenkomende met het aantal passen.
7. De verspreide sectie weder in gesloten brigades herstellen.	Armen zijwaarts strekken en vervolgens boven het hoofd kruisen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 62. Cavalerieteekens.

Teekens.	Uitvoering.
1. Wenden.	Een cirkelboog beschrijven met den arm, welke daarbij de grootte van de wending aangeeft.
2. Formeeren van de linie uit elke formatie.	Met omhoog gestrekten arm naar rechts en links zwaaien.
3. Afstijgen.	Met de hand een boog van boven naar beneden beschrijven, het bovenlijf volgt de beweging.
4. Opstijgen.	Met de hand een boog van beneden naar boven beschrijven.
5. Tot het gevecht — Afstijgen.	Driemaal achtereen het bovenlijf met den eerst naar boven uitgestrekten arm zoover mogelijk naar beneden brengen.

§ 63. Mitrailleur- en geweermitrailleurteekens.

Teekens.	Uitvoering.
1. Met éénen (tweeën).	Één hand omhoog brengen en één (twee) vinger(s) opsteken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Teekens.	Uitvoering.
2. Afladen.	Met een hand zijwaarts een boog van boven naar beneden beschrijven.
3. Opladen.	Met een hand zijwaarts een boog van beneden naar boven beschrijven.
4. Bediening dragen.	Een hand op het hoofd leggen; de elleboog zij waarts.
5. Stelling nemen.	Armen zijwaarts strekken, daarna met een arm de richting aanwijzen, waar de stelling ligt.
6. Laden.	Met de hand de beweging van het omleggen van den spankruk nabootsen.
7. Op . . . honderd meter.	Het aantal honderdtallen aangeven door opsteken van een gelijk aantal vingers. Voor vizieren boven de 1000 M. wordt één gesloten vuist en het aanvullend aantal vingers van de andere hand opgestoken.
8. Rechter (linker reserve) geweer (sectie).	Gebiedend naar het bedoeld geweer (den betrokken sectiecommandant) wijzen.
9. Punt vuur.	Den arm met gesloten vuist snel in de richting van het doel strekken.
10. $\frac{\text{Breed}}{\text{Diep}}$ strooien.	Met den gestrekten arm en de geopende hand het strooigebaar maken in $\frac{\text{horizontale}}{\text{verticale}}$ richting.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Teekens.	Uitvoering.
11. Bij mitrailleurs: het aantal malen 25 M, waarvoor moet worden breedgestrooid of het aantal malen 50 M, waarover moet worden diepgestrooid. Bij geweermitrailleurs: het aantal mikpunten, dat bij het breedstrooien in het doel gekozen moet worden, dan wel het aantal slagen, dat tijdens het diepstrooien moet worden gemaakt.	twee = een arm schuin omhoog strekken. drie = twee armen schuin omhoog strekken. vier = één arm schuin omlaag strekken. vijf = twee armen schuin omlaag strekken.
12. Klaar.	Rechterarm schuins omhoog strekken en in dien stand houden tot het commando of sein „vuren" of tot verandering van gegevens wordt bevolen.
13. Ernstige vuurstoring.	Beide armen flauw gebogen omhoog steken.
14. Bij de geweermitrailleurs loop verwisselen, of bij de mitrailleurs Geweermaker vóór.	De armen boven het hoofd kruisen.
15. Bergt munitie.	Met de rechterhand den linkerschouder aanvatten.
16. Bij geweermitrailleurs. Roffel. Bij mitrailleurs tijdelijk stelling verlaten en dekken in de nabijheid der stelling.	De armen voorwaarts strekken en daarna over de borst kruisen.

Teekens.	Uitvoering.
17. Geweer voor geweer van stelling veranderen.	Als het teeken: sprongsgewijze met groepen vooruitgaan. (Infanterieteeken No. 1).
18. Draagpaarden vóór.	Beide armen zijwaarts strekken en boven het hoofd kruisen.
19. Water aanvullen.	Een ledig waterkistje omhoog steken.

§ 64. Artillerieteekens.

Teekens.	Uitvoering.
1. Laadt.	Met de armen de beweging van het inbrengen van een patroon maken.
2. Klaar.	Rechterarm schuins omhoog strekken en in dien stand houden, tot het commando of sein „vuren" of tot verandering van gegevens wordt bevolen.
3. Vuren.	Zie het algemeene teeken No. 10.
4. Houdt op vuur.	Met beide armen het algemeene teeken No. 6 maken.
5. Bergt munitie.	Rechter arm zijwaarts gestrekt eenige malen omhoog zwaaien.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Teekens.	Uitvoering.
6. Voorwagens (bespanningen, dieren) vóór.	Beide armen schuins omhoog steken, rechterarm eenige malen omlaag en omhoog zwaaien.
7. Half rechts (half links).	Met den rechterarm in de gewenschte richting wijzen.
8. Rechtsom (linksom) keert.	Met den rechterarm in de gewenschte richting een kring boven het hoofd beschrijven.
9. Afstijgen.	Met de hand een boog van boven naar beneden beschrijven, het bovenlijf volgt de beweging.
10. Opstijgen.	Met de hand een boog van beneden naar boven beschrijven.

Het gebruik van andere hulpmiddelen dan teekens.

§ 65. Kan tengevolge van bijzondere omstandigheden het seinen met teekens niet worden toegepast, of moeten meer uitvoerige berichten (bevelen) worden overgebracht, dan kan daartoe op de kleine afstanden met voordeel worden gebruik gemaakt van kleine seinvlaggen, zooals bedoeld in § 58, of andere hulpmiddelen, als doeken aan stokken of wapens bevestigd, of ook

van die wapens zelve, dan wel van de armen, het hoofddeksel, enz.

De berichten (bevelen) worden alsdan in Morse-teekens overgebracht.

§ 66. Bij de Artillerie kan op kleine afstanden (hoogstens tot ± 1000 M) worden geseind met armen, al of niet voorzien van seinmouwen.

Seinmouwen zijn half rood, half wit gekleurde mouwen, welke met een bandje aan de schouderpassanten worden bevestigd.

Deze seinmethode zal vooral worden toegepast bij de seinen voor de vuurleiding.

Zij wordt alleen onderwezen aan seiners, die voldoende geoefend zijn in het seinen met vlaggen.

Het seinen geschiedt met Morse-teekens; overigens volgens onderstaande beginselen:

1. Gereed tot seinen: Beide armen gebogen terzijde tegen de borst gedrukt.
2. Oproepingsteeken: beide armen gestrekt vóór 't lichaam langs in het rond zwaaien.
3. Begrepenteeken: zie het algemeene teeken No. 16.
4. Punt: rechterarm schuins omhoog strekken.
5. Streep: rechterarm schuins omlaag strekken.
6. Letter: beide armen kort eenmaal zijwaarts uitstrekken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

7. Woord: beide armen kort tweemaal zijwaarts uitstrekken (dubbele slag).
8. Sluitteeken: beide armen schuins omlaag strekken.
9. Wachtteeken: beide armen schuis omhoog steken.
10. Vergissingsteeken: beide armen minstens 5 × zijwaarts uitstrekken.
11. Vraagteeken: rechterarm schuins omhoog, linkerarm schuins omlaag strekken.

C. SEINEN TEN BRHOEVE VAN DE SAMENWERKING TUSSCHEN INFANTERIE EN ARTILLERIE.

§ 67. Voor het geven van ondervolgende seinen wordt steeds gebruikt gemaakt van twee gewone seinvlaggen, onverschillig van welke kleur, door 2 man te bedienen.

Alle seinen door het station aan de zijde van de Infanterie gegeven, worden door het station aan de zijde van de Artillerie herhaald. Nadat een sein gegeven (herhaald) is, worden de vlaggen gestreken.

Alleen de volgende seinen mogen worden gegeven:

1. Oproepsein. Dubbele slagen met beide vlaggen.
Wordt gegeven bij het tot stand brengen van

een verbinding en verder wanneer zulks noodig is om de aandacht te trekken.

2. Vuur openen. (Vuur versterken). Met beide vlaggen gelijktijdig slagen maken naar de buitenzijde. Het sein wordt voor zooveel noodig herhaald tot de gewenschte vuurkracht is verkregen.

3. Vuur staken.
Beide vlaggen omhoog steken en stilhouden.

4. Vuur 50 M. naar L. verplaatsen.
Front makende naar den seinontvanger, steekt de seingever de R. vlag recht omhoog, en maakt met de L. vlag slagen naar L., tot het sein begrepen is.

5. Vuur 50 M. naar R. verplaatsen.
Als voren, doch L. vlag omhoog steken en slagen met de R. vlag naar de R. zijde.

6. 100 M. verder vuren.
Een vlag recht omhoog en de andere horizontaal uitsteken (+ teeken).

7. 100 M. korter vuren.
Beide vlaggen horizontaal uitsteken (— teeken).
De 4 laatste seinen worden (na door den sein-

ontvanger herhaald te zijn) voor zooveel noodig telkens opnieuw gegeven, tot de gewenschte verplaatsing is verkregen.

Deze teekens moeten gekend worden door alle militairen van de Bereden Artillerie en van de mobiele batterijen van de Vesting-Artillerie, die tot seiner moeten worden opgeleid.

§ 68. Sein te geven door de stormende Infanterie om het artillerievuur te doen staken of verleggen.

Zwaaien met alle beschikbare vlaggen in de vuurlinie.

Dit teeken moet door de militairen van alle wapens worden gekend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BIJLAGE 1. MORSE TEEKENS.

Letters.

a	• –	n	– •
b	– • • •	o	– – –
c	– • – •	p	• – – •
ch	– – – –	q	– – • –
d	– • •	r	• – •
e	•	s	• • •
f	• • – •	t	–
g	– – •	u	• • –
h	• • • •	v	• • • –
i	• •	w	• – –
j	• – – –	x	– • • –
k	– • –	y	– • – –
l	• – • •	z	– – • •
m	– –		

Cijfers.

1	• – – – –	6	– • • • •
2	• • – – –	7	– – • • •
3	• • • – –	8	– – – • •
4	• • • • –	9	– – – – •
5	• • • • •	0	– – – – –
		breukstreep	– • • – •

Leestekens.

punt	• • • • • •
vraagteeken	• • – – •

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Dienstteekens.

Oproep		– • – • –
Scheidteeken		– • • • –
Begrepenteeken		• • • – •
Vergissingsteeken		• • • • • • • • •
Sluitteeken		• – • – •
Wachtteeken		• – • • •
Contrasein	(cs)	– • – • • • (1 woord)
Andere Vlag gebruiken	(av)	• – • • • –
Langzamer seingeven	(lg)	• – • • • – – •
Sneller „	(sg)	• • • – – •
Teekens beter scheiden	(bs)	– • • • • • •
Cijfertelegram	(ct)	– • – • –
Verplaats U naar voren	(vv)	• • • – • • • –
„ „ „ achteren	(va)	• • • – • –
„ „ „ rechts	(vr)	• • • – • – •
„ „ „ links	(vl)	• • • – • – • •

Bij gebruik van vlaggen.

einde van een woord: dubbele slag.

Bij gebruik van seinlampen.

einde van een woord: lichtschijn van 8 tellen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BIJLAGE 2. **Telegramformulier.**

OPTISCH TELEGRAM. | aantal woorden.

No. _____
Station van afzending .....
Station van bestemming .....
Ter verzending aangeboden ..... u ..... m $\frac{v.}{n.}$
Overseining of opneming beëindigd ..... u ..... m $\frac{v.}{n.}$

A **B**

Aan .....

te .....

_____ 19 .....[1])

u ..... m $\frac{v.}{n.}$[2])

De
Handteekening .....

C **D**

ONTVANGSTBEWIJS.

Telegram No. _____
van ..... te .....
aan ..... te .....
Opgenomen ..... u ..... m $\frac{v.}{n.}$
Door geadresseerde ontvangen ..... u ..... m $\frac{v.}{n.}$

zie ommezijde. | *Handteekening* .....

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Rugzijde telegramformulier.

TOELICHTINGEN.

Alle invullingen boven de lijn AB geschieden door den Comdt. v/h seingevende, c. q. ontvangende station.

De invullingen tusschen AB en CD geschieden door den steller, c. q. den Commdt. van het ontvangende station.

Zoo noodig kan de eigenlijke inhoud v/h telegram op de rugzijde worden voortgezet.

[1]) en [2]) — plaats, dagteekening en tijd van opmaking — door steller-telegram, in te vullen.

Beneden de lijn CD wordt het uur van ontvangst door den geadresseerde door dezen zelf ingevuld.

BIJLAGE 3*a*.

LIJST van voor alle wapens verplichte afkortingen [1]).

A.

aankomen	akn
aansluiten	asn
aanval	av
achter	a
achterhoede	ah
achterwaarts	aw
adjudant	ajd
adjudant-onderofficier	aooff
administrateur	adm
administratie	adms
afdeeling	afd
afwachtingstelling	astl
afwezig, bij afwezen	afw
afzender	az
algemeen artillerie Commandant	aac
algemeene bevelhebber	ab
algemeene trein	at
ambtshalve	ah
antwoord	antw
artillerie	artl
artillerievuur	artlv
auto(mobiel)	au
automunitietrein	amt
autoverplegingstrein	avplt

[1]) Werkwoorden worden voor al hunne verbuigingen in dezelfde afkortingen geseind.

B.

bagage	bag
bagagetrein	bt
bataljon	bat
batterij	batt
begaanbaar	bgb
benteng	btg
bereden	brn
bergartillerie	bartl
bericht	ber
bevel	bev
bevelhebber	b
bewakingstelling	bstl
bezetting	bez
bivak	biv
bivakkeeren	bivn
boekit (heuvel)	bk
breedte	bd
brengen	br
brigade	brig
bij afwezen, afwezig	afw

C.

caisson	csn
cavalerie	cav
chef	c
chef arts	ca
chef etappe dienst	ced
colonne	col
commandant	cdt
commandant leger	clg
commandant zeemacht	czm
compagnie	cie
concentratie post voor gewonden	cpg

PERPUSTAKAAN NASIONAL

D.

dekking	dk
detachement	dtm
divisie	div
dokter (off. van gezondheid)	dr
doorzoeken (ings)	dz
doorzoekingspatrouille	dpat
doorwaadbaar	dwb
draadloosstation	ds
dragen	drg
dwangarbeider	dab

E.

eskadron	esk
europeesch	eur

F.

flank	fl
flankdekking	fdk
flankpatrouille	fpat
fourier	fr
front	frt
frontverandering	fva
fuselier	fus

G.

gedetacheerd	gdt
geheim	geh
geneeskundige dienst	gd
geneeskundige sectie	gs
generaal	gl
generale staf	gnst
genie	gn
geschut	gut
geschutvuur	gv
gevecht	gev

PERPUSTAKAAN NASIONAL

gevechtstrein	gt
geweermitrailleur	gmitr
goenoeng	g
granaat	g
granaatkartets	gk
groep	gr
groepsartilleriecommandant	gac
groepsartilleriekwartier	gak

H.

halthouden	hth
herstellen	hst
heuvel (hoogte)	ho
hoofd	hd
hoofdcolonne	hdcol
hoofdintendant	hint
hoofdkwartier	hdkw
hoofdmacht	hdm
hoofdtroep	hdtr
hoofdverstrekkingsplaats	hdvstp
hoogte (heuvel)	ho
hoogtepunt	hpt

I.

infanterie	inf
infanterievuur	iv
ingraven	ing
inlandsch	i
inrukken	inr
instructeur	ins
intendance	itdc
intendant	itd

K.

kampong	kg
kanon	kn

PERPUSTAKAAN NASIONAL

kapitein	kpt
karrenmunitietrein	kmt
karrenverplegingstrein	kvplt
karreweg	kaw
kartets	k
kolonel	kol
korporaal	kpr
korps	ks
kustwacht	kwt
kwartiermeester	ktm

L.

leger	lg
legercommandant	clg
legering	leg
levensmiddelen	lvm
linker, links	li
loopgraaf	lpg
luitenant	ltt
luitenant-kolonel	lk

M.

magazijn	mgz
majoor	mj
marcheeren (marsch)	mar
marechaussee	maree
marine (zeemacht)	zm
marsch (marcheeren)	mar
melden	md
militair	mil
minuut (tijdsopgaaf)	m
mitrailleur	mitr
mortier	mor
munitie	mu
munitie opvoeren	mu mu....
munitie trein	mt

PERPUSTAKAAN NASIONAL

N.

namiddag (van 12u 's middags tot 11.59 's nachts)	n
noord(elijk,-waarts)	n
noordoost(elijk,-waarts)	no
noordwest(elijk,-waarts)	nw
nummer	nr

O.

officier	off
officierspatrouille	opat
onbegaanbaar	obgb
onderluitenant	olt
onderofficier	oof
onderopzichter	ooz
ondersteuning	os
ondersteuningstroep	otr
ondoorwaadbaar	odwb
oorlog	og
oorlogsschip	ols
oost(elijk,-waarts)	o
operatiebasis	opb
ophelderen (ing)	oph
op last	ol
opnamestelling	ostl
opperwachtmeester	owm
opstelling	opst
opzichter	oz
ondonnans	ord
overste	lk

P

paardenmunitietrein	pmt
paardenpad	pp
paardenverplegingstrein	pvplt

PERPUSTAKAAN NASIONAL

pasir (heuvel)	pr
patrouille	pat
patrouilleeren	patn
peloton	pel
pionier	pin
postduif	pdf

R.

rechter, rechts	r
regiment	reg
reserve	res
rijweg	rijw
ritmeester	rm
roode kruis	rk

S.

sectie	sie
sergeant	sgt
sergeant-majoor	smaj
scheidsrechter	schr
signaal	sig
sluippatrouille	spat
soldaat	st
soldaatziekenverpleger	szv
spoorweg	sw
stelling	stl
sterkte	ste
storm(en)	stm
stormaanval	sav
strijder-wielrijder	swr

T.

telefoon	tfn
telegraaf	tgf
telegram	t
terrein	ter

PERPUSTAKAAN NASIONAL

terug	tu
terugtocht	tt
terugtrekken	ttr
tirailleur	tir
tirailleurlinie	tirl
topographische dienst	topd
troep	tr
troepenmacht	trm
troepentrein	trt

U.

uitwerking	utw
uur	u

V.

veldartillerie	vartl
veldhospitaal	vhl
veldwacht	vw
veranderen (ing)	va
verbandplaats	vp
verbandsectie	vs
verbinden (ing)	vb
verdedigen (ing)	vd
verharde weg	vhw
verkennen (ing)	vk
verkenningsdetachement	vkdet
verkenningspatrouille	vkpat
vernielen (ing)	vn
verplegen (ing)	vpl
verplegingstrein	vplt
versterken (ing)	vste
verstrekkingsplaats	vstp
vervolgen (ing)	vv
verzamelen (ing)	vz
vesting	vt

PERPUSTAKAAN NASIONAL

vestingartillerie	vtarti
vijand(elijk)	vij
vliegtuig	vlt
voertuig	vrt
voetpad	vtp
voorhoede	vh
voormiddag	v
voorposten	vpn
voorpostendetachement	vpdet
voorpostenreservè	vpres
voorstelling	v
voortroep	v
voorwaarts	v

W.

wachtmeester	v
west(elijk,-waarts)	v
worden	v

Z.

zeemacht	zm
ziekenoppasser	z
zijtroep	z
zuid(elijk,-waarts)	z
zuidoost(elijk,-waarts)	z
zuidwest(elijk,-waarts)	zw

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BIJLAGE 3*b*.

A.

a	achter
aac	algemeen artillerie commandant
ab	algemeene bevelhebber
adm	administrateur
adms	administratie
afd	afdeeling
afw	afwezig, bij afwezen
ah	achterhoede / ambtshalve
ajd	adjudant
akn	aankomen
amt	automunitietrein
antw	antwoord
aooff	adjudant-onderofficier
artl	artillerie
artlv	artillerievuur
asn	aansluiten
astl	afwachtingstelling
at	algemeene trein
au	auto(mobiel)
av	aanval
avplt	autoverplegingstrein
aws	achterwaarts
az	afzender

B.

b	bevelhebber
bag	bagage
bartl	bergartillerie
bat	bataljon
batt	batterij

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

bd	breed(te)
ber	bericht
bev	bevel
bez	bezetting
bgb	begaanbaar
biv	bivak
bivn	bivakkeeren
bk	boekit (heuvel)
brig	brigade
bt	bagagetrein
btg	benteng
br	brengen
brn	bereden
bstl	bewakingstelling.

C.

c	chef
ca	chef arts
cav	cavalerie
cdt	commandant
ced	chef etappedienst
cie	compagnie
clg	commandant leger
col	colonne
cpg	concentratie post voor gewonden
csn	caisson
czm	commandant zeemacht

D.

dab	dwangarbeider
div	divisie
dk	dekking
dpat	doorzoekingspatrouille
dr	dokter (off. van gezondheid)

PERPUSTAKAAN NASIONAL

drg	dragen
ds	draadloosstation
dtm	detachement
dwb	doorwaadbaar
dz	doorzoeken (ings)

E.

esk	eskadron
eur	europeesch

F.

fdk	flankdekking
fl	flank
fpat	flankpatrouille
fr	fourier
frt	front
fus	fuselier
fva	frontverandering

G.

g	granaat goenoeng
gac	groepsartilleriecommandant
gak	groepsartilleriekwartier
gd	geneeskundige dienst
gdt	gedetacheerd
geh	geheim
gev	gevecht
gk	granaatkartets
gl	generaal
gmitr	geweermitrailleur
gn	genie
gnst	generale staf
gr	groep
gs	geneeskundig sectie
gt	gevechtstrein

PERPUSTAKAAN NASIONAL

gut	geschut
gv	geschutvuur

H.

hd	hoofd
hdcol	hoofdcolonne
hdkw	hoofdkwartier
hdm	hoofdmacht
hdtr	hoofdtroep
hdvstp	hoofdversterkingsplaats
hint	hoofdintendant
ho	hoogte, heuvel
hpt	hoogtepunt
hst	herstellen
hth	halt houden

I.

i	inlandsch
inf	infanterie
ing	ingraven
inr	inrukken
ins	instructeur
itd	intendant
itdc	intendance
iv	infanterievuur

K.

k	kartets
kaw	karreweg
kg	kampong
kmt	karrenmunitietrein
kn	kanon(nen)
kol	kolonel
kpr	korporaal
kpt	kapitein
ks	korps

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ktm	kwartiermeester
kvplt	karrenverplegingstrein
kwt	kustwacht

L.

leg	legering
lg	leger
li	linker, links
lk	luitenant-kolonel, overste
lpg	loopgraaf
ltt	luitenant
lvm	levensmiddelen

M.

m	minuut
mar	marcheeren, marsch
maree	marechaussee
md	melden
mgz	magazijn
mil	militair
mitr	mitrailleur
mj	majoor
mor	mortier
mt	munitietrein
mu	munitie
mu mu...	munitie opvoeren

N.

n	namiddag (van 12's middags tot 11,59's nachts)
	noord(elijk,-waarts)
no	noordoost(elijk,-waarts)
nr	nummer
nw	noordwest(elijk,-waarts)

PERPUSTAKAAN NASIONAL

O.

o	oost(elijk,-waarts)
obgb	onbegaanbaar
odwb	ondoorwaadbaar
off	officier
og	oorlog
ol	op last
ols	oorlogsschip
olt	onderluitenant
oof	onderofficier
ooz	onderopzichter
opat	officierspatrouille
opb	operatiebasis
oph	ophelderen (ing)
opst	opstelling
ord	ordonnans
os	ondersteuning
ostl	opnamestelling
otr	ondersteuningstroep
owm	opperwachmeester
oz	opzichter

P.

pat	patrouille
patn	patrouilleeren
pdf	postduif
pel	peloton
pin	pionier
pmt	paardenmunitietrein
pp	paardenpad
pr	pasir (heuvel)
pvplt	paardenverplegingstrein

PERPUSTAKAAN NASIONAL

R.

r	rechter, rechts
reg	regiment
res	reserve
rk	roode kruis
rm	ritmeester
rijw	rijweg

S.

sav	stormaanval
schr	scheidsrechter
sie	sectie
sig	signaal
sgt	sergeant
smaj	sergeant-majoor
spat	sluippatrouille
st	soldaat
ste	sterkte
stl	stelling
stm	storm(en)
sw	spoorweg
swr	strijderwielrijder
szv	soldaat ziekenverpleger

T.

t	telegram
ter	terreinen
tfn	telefoon
tgf	telegraaf
tir	tirailleur(eeren)
tirl.	tirailleurlinie
topd	topographische dienst
tr	troep
trm	troepenmacht
trt	troepentrein

PERPUSTAKAAN NASIONAL

tt	terugtocht
ttr	terugtrekken
tu	terug

U.

u	uur
utw	uitwerking

V.

v	voormiddag
va	veranderen (ing)
vartl	veldartillerie
vb	verbinden (ing)
vd	verdedigen (ing)
vh	voorhoede
vhl	veldhospitaal
vhw	verharde weg
vk	verkennen (ing)
vkdet	verkenningsdetachement
vkpat	verkenningspatrouille
vlt	vliegtuig
vn	vernielen (ing)
vp	verbandplaats
vpdet	voorpostendetachement
vpl	verplegen (ing)
vplt	verplegingstrein
vpn	voorposten
vpres	voorpostenreserve
vrt	voertuig
vs	verbandsectie
vste	versterken (ing)
vstl	voorstelling
vstp	verstrekkingsplaats
vt	vesting
vtartl	vestingartillerie

PERPUSTAKAAN NASIONAL

vtp	voetpad
vtr	voortroep
vv	vervolgen (ing)
vw	veldwacht
vws	voorwaarts
vij	vijand
vz	verzamelen

W.

w	west(elijk,-waarts)
wm	wachtmeester
wo	worden

Z.

z	zuid(elijk,-waarts)
zm	zeemacht
zo	zuidoost(elijk,-waarts)
zop	ziekenoppasser
ztr	zijtroep
zw	zuidwest(elijk,-waarts)

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAGE 4.

LIJST van voor de Bereden Artillerie ten behoeve van de vuurleiding en de waarneming verplichte afkortingen.

	Afkorting.	Beteekenis.	Toelichtingen.
1	A.....[1) ∞	Afstand.....[2)	∞ beteekent dubbele slag.
2	BW ∞	Bewakingsstand	⊙ beteekent een getal.
3	B..... ∞	Batterij.....[3)	... „ vóór, c. q. achter het sein komt altijd een ander sein of een getal.
4	BC ∞	Batterij Comdt.	
5	BDL ∞	Bewegend doel van links.	[1) Ieder enkelvoudig of samengesteld sein, met inbegrip van de cijfers, wordt als één woord beschouwd. Dus wordt Afstand 20 overgeseind als A 20 ∞ en niet als A ∞ 20 ∞.
6	BDR ∞	Bewegend doel van rechts.	
7	C..... ∞	Eerste.....	[2) Afstanden worden overgeseind in HM, als geen 25 tallen volgen. Afstand 20 = A 20 ∞. „ 2175 = A 2175 ∞.
8	D..... ∞	Tweede.....	
9	E..... ∞	Derde.....	
10	F..... ∞	Vierde.....	
11	G. ∞	Granaat.....	[3) Hoeken worden in °/₀₀ of in graden geseind; geschiedt het in graden dan gaat de letter G aan het getal vooraf (sein 12) Bijv.: Batij 0 — 24 = B 24 ∞. Batij 16 — 4 = B 1604 ∞. Eerste 27 graden = CG 27 ∞.
12	.....G ⊙ ∞	.....Graden[4)	
13	RB ∞	Richtpunt bekend	
14	GK ∞	Granaatkartets	
15	K ∞	Kompas	
16	BKS ∞	Bat. kompas S. C.	
17	L ⊙ ∞	Lagenvuur.. seconden	[4) Daar het aanduiden van een richtpunt door middel van seinen meestal bezwaren oplevert is hier alleen het geval genomen, dat het richtpunt te voren bekend gemaakt is.
18	LL ⊙ ∞	Lagenvuur van links... seconden.	

PERPUSTAKAAN NASIONAL

	Afkorting.	Beteekenis.	Toelichtingen.
19	LZ ∞	Langzaam vuur..	[5]) Vervangt c. q. de dubbele slag van het laatstvoorgaande commandosein.
20	...M ⊙ ∞	..... Minder	
21	NBW ∞	Nieuwe Bewakingstand.	[6]) Worden voorafgegaan door sein 35 of een of meer der seinen 7 t/m 10.
22	O..... ∞	opvolgend	
23	.....P ⊙ ∞	.... Meer (Plus).	[7]) Bijv.: VKW ∞ = Plus en min waarnemen. SHW ∞ = Springhoogte waarnemen. LRW ∞ Links en rechts vallen waarnemen. Alles ∞ W ∞ = Alles waarnemen.
24	R..... ∞	Regelaar.	
25	S ∞	Schok.	
26	S ⊙ ∞	Snelvuur...schoten.	
27	SS ⊙ ∞	Snelvuur spreiden. ..... schoten.	N.B. De seinen 34 t/m 41 worden uitsluitend gebezigd tusschen den BC en den waarnemer. Voor de commando's „Vuren" en „Houdt op = Vuur" en het sein „Klaar" (uitsluitend uit de batterij) worden resp. de Algemeene teeken S. 10en 12 en het Artillerie-teeken 2 gebezigd; deze teekens worden dan echter met de vlag gegeven.
28	TS ∞	Tijdstelling.	
29	T.... ∞	Terreinhoek.	
30	....VU ∞	..... Valt uit.	
31	....VI ∞	..... Valt in.	
32	V ⊙ ∞	Vooruitgaand.... maal.	
33	∞ ∞	Laadt [5]).	
34	DB ⊙ ∞	Doelbreedte °/₀₀	
35	L..... ∞	Laag.....	
36	... K ∞ [6])	.... te kort (min).	
37	... V ∞ [6])	.... te ver (plus).	
38	..⊙L ∞ [6])	...valt...°/₀₀ links	
39	..⊙R ∞ [6])	...valt...°/₀₀ rechts	
40	SH ⊙ ∞	springhoogte	
41	....W [7]) ∞	.... waarnemen.	

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

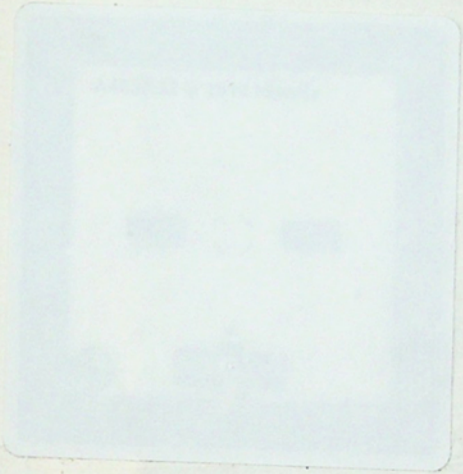

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

